

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ТА НЕДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВІДНОВЛЕННІ ЕКОСИСТЕМ РЕІНТЕГРОВАНІХ ТЕРИТОРІЙ

The paper highlights the key role of non-state actors in ecosystem restoration through community mobilization, adaptive initiatives, and integration of local knowledge. It examines the relationship between ecological restoration and the Sustainable Development Goals, particularly in the context of biodiversity conservation, food security, and climate action. It examines challenges, including high unemployment, security risks, and political instability, that affect the effectiveness of restoration efforts. It highlights the importance of collaboration between state and non-state actors to achieve sustainable outcomes.

Keywords: ecosystem, inter-agency engagement, civil society, humanitarian development, reintegrated territories, public governance

Взаємодія між державними та недержавними установами у відновленні екосистем на реінтегрованих територіях має ключове значення для сталого розвитку, особливо в контекстах, що характеризуються високим рівнем безробіття та підвищеними ризиками для безпеки. Оскільки суспільства борються з наслідками конфлікту чи деструкції, відновлення екологічного здоров'я стає не лише проблемою навколишнього середовища, але й життєво важливим компонентом стійкості суспільства та економічного відновлення. В той час як державні інституції мають вирішальне значення для забезпечення дотримання правил, фінансування та координації, недержавні організації сприяють залученню громади та інноваціям у зусиллях з відновлення. Крім того, відновлені екосистеми відіграють важливу роль у досягненні Цілей сталого розвитку (ЦСР), але ці зусилля ускладнюються соціально-економічними викликами та проблемами безпеки. Вивчаючи як внесок цих установ, так і бар'єри, створені безробіттям і конфліктами, ми зможемо краще зрозуміти шлях до сталого розвитку в цих складних контекстах.

Державні інституції відіграють вирішальну роль у відновленні екосистем, слугуючи основою ефективного екологічного управління. Однією з їхніх основних функцій є впровадження та забезпечення виконання екологічних норм. Встановлюючи законодавчу базу, державні інституції гарантують, що проекти відновлення відповідають необхідним екологічним стандартам, тим самим запобігаючи деградації та сприяючи біорізноманіттю. Крім того, ці інституції мають життєво важливе значення для виділення коштів на реставраційні ініціативи [6]. Урядові бюджети часто включають спеціальні асигнування на екологічні проекти, які можуть стати каталізатором значних зусиль у напрямку відновлення екосистеми. Ця фінансова підтримка є важливою, особливо на реінтегрованих територіях, де ресурси можуть бути дефіцитними. Крім того, державні інституції мають спроможність координувати різні зацікавлені сторони, включаючи неурядові організації, місцеві громади та суб'єктів приватного сектору, забезпечуючи, щоб стратегії відновлення були цілісними та інклюзивними [2]. Ця координація особливо важлива в складних соціальних ландшафтах, де для успішної реставрації мають узгоджуватися численні інтереси. Завдяки цим регуляторним, фінансовим і координаційним функціям державні інституції не тільки сприяють відновленню екосистем, але й закладають

основу для сталого розвитку шляхом створення структурованого підходу до управління навколишнім середовищем.

Недержавні інституції значно посилюють участь громади у відновленні екосистеми, доповнюючи зусилля держави. Ці організації вміють мобілізувати місцеві громади, використовуючи знання та досвід низового рівня, що може призвести до більш адаптованих та ефективних ініціатив з відновлення. Розвиваючи почуття власності серед місцевого населення, недержавні інституції гарантують, що зусилля з відновлення є не лише екологічними, а й соціальними. Наприклад, ініціативи під керівництвом громади можуть задовольнити конкретні місцеві потреби та пріоритети, підвищуючи шанси на успіх відновлення. Крім того, недержавні інституції часто привносять спеціалізований досвід і ресурси, які можуть посилити спроможність державних ініціатив. Вони можуть пропонувати технічне ноу-хау, інноваційні практики або джерела фінансування, яких державним установам може бракувати [1]. Ця співпраця між державними та недержавними суб'єктами збагачує ландшафт реставрації, сприяючи створенню середовища, де можуть процвітати різноманітні перспективи та рішення. Нарешті, ці установи часто знаходяться на передньому краї сприяння інноваціям в управлінні екосистемами. Експериментуючи з альтернативними підходами та інтегруючи місцеві знання в реставраційні проекти, недержавні організації можуть розробити нові рішення, які можуть бути пропущені традиційними державними механізмами. Таким чином, недержавні інституції відіграють важливу роль не лише у посиленні залучення громади, але й у забезпеченні того, щоб зусилля з відновлення були адаптивними та стійкими.

Відновлені екосистеми мають вирішальне значення для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), які підкреслюють взаємозв'язок здоров'я навколишнього середовища та добробуту людей. Здорові екосистеми є фундаментальними для ЦСР 15 (Життя на суші), оскільки вони допомагають зберегти біорізноманіття, яке є життєво важливим для стійкості природних систем. Біорізноманіття, у свою чергу, лежить в основі різноманітних екосистемних послуг, які мають вирішальне значення для виживання людини. Крім того, відновлені екосистеми сприяють продовольчій безпеці та засобам існування, тісно узгоджуючись із ЦСР 2 (Нуль голоду). Завдяки реабілітації деградованих земель і покращенню якості води відновлення екосистем може призвести до підвищення продуктивності сільського господарства та стійких практик, які підтримують місцеві громади. Крім того, роль відновлених екосистем у пом'якшенні наслідків зміни клімату висвітлюється в ЦСР 13 (Кліматичні дії). Здорові екосистеми діють як поглиначі вуглецю, поглинаючи парникові гази і тим самим сприяючи стійкості до клімату. Таким чином, відновлення екосистем не тільки вирішує проблеми навколишнього середовища, але й сприяє соціально-економічному розвитку, створюючи синергійний зв'язок між екологічним здоров'ям і сталим розвитком. Таким чином, переваги відновлення екосистем виходять далеко за межі простих екологічних показників, охоплюючи ширші цілі соціальної справедливості, економічної стабільності та стійкості громади [7].

Високий рівень безробіття створює значні проблеми, які можуть обмежити ефективність як державних, так і недержавних установ у зусиллях з відновлення екосистеми. У регіонах із високим рівнем безробіття центр уваги громади часто зміщується на негайне економічне виживання, а не на довгострокове екологічне здоров'я. Обмежені можливості працевлаштування можуть призвести до зниження участі громади в ініціативах відновлення, оскільки люди віддають перевагу пошуку роботи, яка відповідає їхнім основним потребам, а не участі в екологічних проектах, які можуть здатися менш терміновими. Це зміщення фокусу може призвести до того, що місцеві жителі не підтримають зусилля з відновлення, підриваючи підхід до

співпраці, який часто є необхідним для успіху. Крім того, високий рівень безробіття може зменшити спроможність місцевих організацій суттєво брати участь у відновленні [5]. Недержавним установам, які часто покладаються на участь громади та волонтерство, може бути важко мобілізувати учасників, коли люди стурбовані незахищеністю роботи та економічним стресом. Така ситуація може створити порочне коло, коли відсутність економічної стабільності перешкоджає зусиллям з відновлення, що, у свою чергу, впливає на потенціал сталого розвитку. Тому вирішення проблеми безробіття має вирішальне значення для того, щоб як державні, так і недержавні установи могли ефективно сприяти відновленню екосистеми.

Підвищені ризики безпеки створюють значні перешкоди ініціативам з відновлення екосистем, безпосередньо впливаючи на здатність як державних, так і недержавних суб'єктів реалізовувати проекти. Проблеми безпеки часто обмежують доступ до постраждалих територій, через що реставраційним командам важко дістатися до деградованих екосистем, які потребують уваги [4]. Такий обмежений доступ не тільки затримує зусилля з відновлення, але також може посилити погіршення навколишнього середовища, оскільки території, залишені без нагляду, можуть продовжувати погіршуватися. Крім того, страх перед насильством і нестабільністю може стримувати інвестиції в проекти відновлення, впливаючи на місцеву економіку, яка могла б отримати вигоду від таких ініціатив. Інвестори можуть вагатися щодо виділення ресурсів регіонам, які вважаються ризикованими, що призведе до втрати можливостей для фінансування та досвіду, які могли б посилити зусилля з відновлення. Крім того, підвищені ризики для безпеки можуть відволікати урядові ресурси від екологічних ініціатив, перенаправляючи кошти та увагу на правоохоронні органи та заходи безпеки. Такий неправильний розподіл ресурсів може придушити зусилля з відновлення екосистем, що призведе до ситуації, коли безпосередні проблеми безпеки затьмарять довгострокові екологічні цілі. Таким чином, взаємодія між ризиками безпеки та відновленням екосистеми підкреслює складні виклики, які необхідно вирішувати на реінтегрованих територіях.

Взаємозв'язок між відновленням екосистеми та Цілями сталого розвитку (ЦСР) за своєю суттю є складним і залежить від контексту, на нього впливає низка факторів, які можуть затьмарити екологічні цілі. У багатьох випадках безпосередні економічні виклики, такі як високий рівень безробіття або бідність, можуть мати перевагу над довгостроковими екологічними цілями, що призводить до зосередження на короткострокових прибутках, а не на сталих практиках [7]. Коли громади стикаються з нагальними економічними потребами, визначення пріоритетів відновлення екосистем може здатися розкішшю, що призводить до відсутності підтримки ініціатив, спрямованих на відновлення довкілля. Крім того, на ефективність зусиль з відновлення часто впливає політична нестабільність, яка може підірвати послідовність і надійність державної політики та підтримки [8]. У регіонах, де управління є слабким або роздробленим, узгодження зусиль щодо відновлення з ЦСР може бути нерегулярним або неефективним, залишаючи громади без необхідної основи для сталого розвитку. Крім того, різні регіони мають різний потенціал для узгодження відновлення екосистем із ЦСР через місцеві умови, такі як доступність ресурсів, культурне сприйняття збереження та існуючі соціальні структури. Ця мінливість підкреслює потребу в індивідуальних підходах, які враховують місцевий контекст, а не застосовують універсальну стратегію. Таким чином, хоча цілі відновлення екосистеми та сталого розвитку є благородними, їх реалізація часто пов'язана з проблемами, які вимагають ретельної навігації та місцевої адаптації.

Підсумовуючи, відновлення екосистем на реінтегрованих територіях є багатоплановою справою, яка потребує узгоджених зусиль як державних, так і

недержавних інституцій. Ці організації мають вирішальне значення для впровадження нормативних актів, мобілізації громад та досягнення Цілей сталого розвитку. Однак складнощі, пов'язані з високим рівнем безробіття та підвищеними ризиками для безпеки, створюють значні перешкоди, які можуть перешкоджати цим зусиллям. Оскільки суспільство прагне перебудувати та відновити екологічний баланс, важливо визнати взаємопов'язаний характер цих викликів і потребу в інтегрованих рішеннях. Вирішуючи соціально-економічні проблеми та проблеми безпеки, які перешкоджають ініціативам з відновлення, ми можемо прокласти шлях до сталого розвитку, який принесе користь як навколишньому середовищу, так і громадам, які від нього залежать. Шлях вперед має характеризуватися співпрацею, інноваціями та відданістю довгостроковій екологічній та соціальній стійкості.

1. Jian Peng, Dongmei Xu, Zihan Xu, Hui Tang, Hong Jiang, Jianquan Dong, Yanxu Liu, *Ten key issues for ecological restoration of territorial space*, *National Science Review*, Volume 11, Issue 7, July 2024, nwae176, <https://doi.org/10.1093/nsr/nwae176>
2. Morozov V. (2024) *The role of state and non-state institutions in the formation of regulatory paradigms in the international business environment*. *Salud Ciencia y Tecnología - Serie de Conferencias*. DOI: [10.56294/sctconf2024.1126](https://doi.org/10.56294/sctconf2024.1126)
3. OCHA, 'Humanitarian needs overview Ukraine 2023', December 2022. URL.: <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2023/02/Ukraine-HRP-2023-Humanitarian-Response-Plan-EN-20230214.pdf>
4. *Peacebuilding, Statebuilding, And Peace Formation*. Edited by Oliver P. Richmond and Gëzim Visoka. Oxford University Press 2021. 705p.
5. UN Country Team in Ukraine. *Annual Recovery Results Report 2023*. URL.: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-04/UNUkraine_20240415_AnnualRecoveryResultsReport_2023.pdf
6. UN Principles for Ecosystem Restoration to Guide the United Nations DECADE 2021–2030. URL.: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/b234f058-9f77-4481-b870-a7fa2e7ad5f8/content>
7. UN. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. URL.: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
8. World Bank. *Ukraine - Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3) : February 2022 - December 2023 (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group. . URL.: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a>